

Mieczysław Inglot

Oddział Wrocławski (1946)

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 53/3, 315-317

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Lata 1951—1957 to okres dość znacznego zahamowania działalności Oddziału oraz prób jej ożywienia. Pierwszą z nich po dwuletnim zastoju w pracy był wybór nowego Zarządu, do którego weszli obok przedstawicieli dawnych władz Towarzystwa (Zygmunt Maciejowski, Zdzisław Skwarczyński, Zygmunt Szczakowski) nowi członkowie (Stanisław Borowkin, Wanda Łukszo).

Od roku 1958 daje się zauważyć powolna, lecz stale postępująca reaktywizacja działalności Oddziału, który wszczął prace archiwalne mające na celu szczegółową inwentaryzację i przygotowanie edytorskie nie publikowanych archiwaliów łódzkich (m. in. korespondencji Józefa Ignacego Kraszewskiego). Wznowiono prelekcje dla nauczycieli. Zainteresowano pracami Towarzystwa słuchaczy Uniwersytetu, Studium Nauczycielskiego w Łodzi i Zgierzu, nauczycieli oraz bibliotekarzy, którzy z każdym miesiącem przychodzą coraz liczniej na zebrania naukowe Oddziału.

Wszystko wskazuje na to, że w najbliższych latach Oddział będzie mógł zrealizować swoje zamierzenia, a mianowicie przygotować łódzką bibliografię literacką oraz skupić w szeregach członków lub przynajmniej sympatyków Towarzystwa znaczną część polonistów Łodzi i regionu łódzkiego.

Kończąc krótki przegląd dotychczasowej działalności Łódzkiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza należy przypomnieć nazwiska zmarłych jego członków, przede wszystkim Stanisława Adamczewskiego, Tadeusza Czapczyńskiego, Adama Czartkowskiego, Ludwika Kalisza, Lidii Łopatyńskiej i Adama Szczerbowskiego. Oni to rzetelną a bezinteresowną pracą przyczynili się w znacznym stopniu do tego, że w bilansie pierwszego 30-lecia można zanotować niejedno cenne osiągnięcie.

Stanisław Borowkin

ODDZIAŁ WROCŁAWSKI

(1946)

1 II 1946 odbyło się we Wrocławiu, w ówczesnej siedzibie Katedry Literatury Polskiej przy ul. Szewskiej 48, inauguracyjne posiedzenie Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, z odczytem przewodniczącego Zarządu Głównego, Juliana Krzyżanowskiego, pt. *Zagadnienie arcydzieła literackiego*. Wybrano pierwszy Zarząd Towarzystwa we Wrocławiu, w skład którego weszli: prof. S. Kolbuszewski (przewodniczący), dr A. Knot (zastępca przewodniczącego), prof. T. Mikulski (sekretarz), mgr J. Lewański (zastępca sekretarza), W. Leopold (skarbnik). Po wyjeździe W. Leopold funkcję skarbnika pełnił J. Gawałkiewicz.

Od pierwszych lat istnienia Oddział prowadził ożywioną działalność odczytową. Jeszcze w tym samym roku 1946 zostały wygłoszone następujące prelekcje: Maria Dąbrowska, *O Conradowskim pojęciu wierności*; Jerzy Kowalski, *Popas w Upicie*; Władysław Czaplinski, *Studia Ignacego Chrzanowskiego we Wrocławiu*; Roman Pollak, *Morze w literaturze polskiej*. Wśród godnych uwagi odczytów wygłoszonych w Oddziale do r. 1950 wymienić należy jeszcze następujące: Władysław Czaplinski, *Diariusz Radziwiłła z XVII w.*; Zygmunt Czerny, *Paralele literackie polsko-francuskie i Problem baroku francuskiego*; Bolesław Gawecki, *Mistycyzm Adama Mickiewicza*; Jerzy Kowalski, *Lukian w Polsce*; Julian Krzyżanowski, *K. W. Zawodźniński, Stulecie trójcy powieściopisarzy*; Stanisław Kolbuszewski, *Rapsod Stanisława Wyspiańskiego „Henryk Pobożny” oraz Mickiewicz i pani Kowalska*; Tadeusz Mikulski, *Słowacki we Wrocławiu i Paul Cazin — monografia o Krasickim*; Marian Smereka, *Zagadnienie romansu*; Władysław Strze-

lecki, *U źródeł „Odprawy posłów greckich”*; Zygmunt Szweykowski, *Technika pi-sarska Sienkiewicza*. Cechą charakterystyczną w pracy Oddziału w tych latach było znaczne rozszerzenie tematyki odczytów. Wygłaszali je również przedstawiciele innych dyscyplin humanistycznych.

W roku 1949 Oddział liczył 31 członków. W roku 1948 stanowisko sekretarza piastował przez pewien czas mgr J. Lewański.

3 V 1950 wybrano nowy Zarząd: prof. T. Mikulski (przewodniczący), dr S. Furmanik (zastępca przewodniczącego), J. Gawałekiewicz (sekretarz), mgr G. Frydrychowicz (skarbnik), prof. M. Jakóbiec, prof. S. Kolbuszewski, prof. J. Kott, mgr J. Ziomek (członkowie Zarządu); Komisja Rewizyjna: doc. dr W. Floryan, dr F. Pajęczkowski, dr M. Smereka. Notuje się znaczny wzrost liczby członków: w roku 1951 wynosiła ona 68 osób. Oddział prowadził w dalszym ciągu działalność odczytową. W latach 1950—1952 wygłoszone zostały następujące odczyty: Jan Dürr-Durski, *O manieryzmie w literaturze polskiej XVII w.*; Stanisław Furmanik, *Dramat a teatr*; Jan Kott, *O nową syntezę Oświecenia*; Karel Krejčí, *Chłop i szlachcic w literaturze czeskiej i polskiej*; Tadeusz Mikulski, *Sto lat polonistyki wrocławskiej*; Eugeniusz Sawrymowicz, *Ideologiczna interpretacja „Balladyny”*; Czesław Zgorzelski, *Problem bohatera w epice przedromantycznej*. 25 V 1950 zorganizowane zostało zebranie sprawozdawcze ze Zjazdu Polonistów; sprawozdania wygłosili: Helena Bielska, Stanisław Furmanik, Roman Kaleta, Józef Kellera, Jan Kott, Tadeusz Mikulski, Marian Smereka, Jerzy Ziomek.

27 IX 1952 wybrano kolejny nowy Zarząd, do którego weszli: doc. dr B. Zakrzewski (przewodniczący), mgr K. Dąbrowska (zastępca przewodniczącego), mgr R. Sobol (sekretarz), W. Iglicka (skarbnik), prof. S. Kolbuszewski, prof. T. Mikulski, mgr J. Gawałekiewicz (członkowie Zarządu); Komisja Rewizyjna: prof. W. Floryan, dr M. Smereka, mgr S. Pietraszko. Od 1 IX 1957 obowiązki sekretarza przejął mgr M. Inglot.

W latach 1955—1960 najistotniejszy punkt w pracach Oddziału stanowi działalność odczytowa. Wygłoszono 17 prelekcji, których wysłuchało łącznie około 1140 osób. Spośród ważniejszych odczytów wymienić należy następujące: Bogdan Zakrzewski, *Z dziejów recepcji Mickiewicza w drugiej połowie XIX wieku*, Aleksander Fredro w pamiętnikach swojej córki, *Sprawy śląskie w „Tygodniku Literackim”*, *Słowacki w okresie Wiosny Ludów*; Julian Krzyżanowski, *„Pegaz dęba” w krainie nauki*; Kazimierz Wyka, *Birbante-rokka, humoreska filologiczna*; Juliusz Wiktor Gomulicki, *O podwójnym dnie warszawskiej poezji Cypriana Norwida*; Lesław Eustachiewicz, *Spyry o interpretację twórczości St. Wyspiańskiego*; Michał Pawlikowski, *Komentarz do „Króla-Ducha”*; Wincenty Danek, *Kraszewski a powstanie styczniowe*; Stanisław Pigoń, *Mickiewicza wiek kłęski*; Jerzy Staronawski, *Polonica rękopiśmienne w Bibliothèque National w Paryżu*; Mieczysław Inglot, *„Alkhadar” Edmunda Chojeckiego*.

Jak widać, Zarząd Oddziału starał się zapraszać do Wrocławia przedstawicieli nauki z innych ośrodków polonistycznych, wybitnych specjalistów z różnych dziedzin, pracujących w oparciu o różnorodne metody naukowe. Tematyka odczytów ograniczała się do dyscypliny historycznoliterackiej, jakkolwiek w pewnych wypadkach Oddział organizował również prelekcje przedstawicielom innych dziedzin wiedzy. Jednym z ciekawszych w tym zakresie był odczyt zasłużonego typografa i miłośnika książki, Jana Kuglina, pt. *Współpraca typografa z autorami nad piękną książką*.

Niezależnie od akcji odczytowej, działalność Zarządu Oddziału objęła współpracę z pokrewnymi instytucjami (Katedra Literatury Polskiej, Instytut Badań Literackich) w organizacji akademii i sesji naukowej związanych z rocznicami

ludzi zasłużonych na polu literatury i nauki. 3 V 1957 odbyła się w murach Uniwersytetu uroczysta akademія w 150 rocznicę urodzin Wincentego Pola, na której w imieniu instytucji polonistycznych wygłosił odczyt Tadeusz Mikulski. W dwa lata później, 27 II 1959, uroczystą akademię poświęcono pamięci prof. Mikulskiego, byłego przewodniczącego Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa, z referatami Zdzisława Libery, Bogdana Zakrzewskiego i Czesława Hernasa. 13 III 1959 — uroczyste otwarto Rok Słowackiego odczytami Bogdana Zakrzewskiego i Mieczysława Inglota.

Sesja w 150 rocznicę urodzin Juliusza Słowackiego odbyła się 13—14 XI 1959; wygłoszono następujące referaty: Marian Jakóbiec, *Słowacki i Słowiańszczyzna*; Bogdan Zakrzewski, *Słowacki w krytyce romantycznej*; Stanisław Kolbuszewski, *Z dziejów kultu Słowackiego na Śląsku*; Mieczysław Ingot, „*Fantazy*”. (*U źródeł poetyckiego natchnienia*); Zbigniew Barański, *Słowacki w kręgu rosyjskich symbolistów*.

19 XII 1960 zorganizowano uroczystą akademię poświęconą twórczości Marii Konopnickiej, ze słowem wstępnym Bogdana Zakrzewskiego i odczytem Jerzego Cieślukowskiego.

Równoległe do działalności odczytowej publicznej rozwijała się współpraca Oddziału z WODKO, która trwała do chwili rozwiązania tej instytucji. W latach 1955—1957 urządzono tam 7 odczytów (3 z nich wygłosił Bogdan Zakrzewski, pozostałe — Stanisław Bąk, Lesław Eustachiewicz, Eugeniusz Sawrymowicz i Maria Straszewska), których ogółem wysłuchało około 700 osób.

Mieczysław Ingot

ODDZIAŁ TORUŃSKI (1946)

Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w Toruniu powstał 29 XI 1946. Dnia tego zebrały się w lokalu Zakładu Literatury Polskiej Uniwersytetu 32 osoby. O celach, zadaniach i organizacji Towarzystwa mówił prof. K. Górski. Powoławszy do życia Oddział w Toruniu, wybrano Zarząd w składzie: prof. E. Kucharski (przewodniczący), prof. T. Makowiecki (zastępca przewodniczącego), mgr A. Hutnikiewicz (sekretarz). W części naukowej zebrania Tadeusz Makowiecki przedstawił referat *Na marginesie twórczości Norwida*. Po zalegalizowaniu statutu Towarzystwa przez władze administracyjne w Warszawie, co nastąpiło w czerwcu 1947, Oddział w Toruniu mógł się także uważać za formalnie istniejący.

Prace w Towarzystwie podejmowano w nawiązaniu do jego przedwojennych tradycji. Prof. Kucharski był wyrazicielem myśli, by członkowie Towarzystwa referowali własne prace naukowe, by to było naprawdę towarzystwo naukowe, współpracujące z „Pamiętnikiem Literackim”, zasilające pismo pracami naukowymi, a zwłaszcza recenzjami, które w „Pamiętniku” zawsze za słabo były reprezentowane. Prof. Górski chciał widzieć w Towarzystwie ognisko wymiany myśli naukowej nie tylko dla naukowców, ale i nauczycieli literatury. Prof. Zawodziński, a za nim prof. Makowiecki radzi byli widzieć w Towarzystwie instytucję żywą, odbywającą stałe zebrania co dwa tygodnie. W tym kierunku szły pierwsze zajęcia Oddziału, które samo życie potem modyfikowało. Były to zebrania kilkunastu osób, tylko wyjątkowo liczniejsze, na których profesorowie i asystenci referowali swe prace naukowe. Najczęstszymi prelegentami byli: Karol Wiktor Zawodziński, Konrad Górski, Tadeusz Makowiecki, Henryk Elzenberg, Czesław Zgorzelski i Irena Sławińska. Urządzano też w pierwszych latach istnie-